

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ

ЛАБОРАТОРІЯ ТЕХНОЛОГІЙ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ

РОСТОКА МАРИНА ЛЬВІВНА

MARINAROSTOKA@YANDEX.UA

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ОБЛІКОВЦІВ З РЕЄСТРАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКИХ ДАНИХ

НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

(КОНСПЕКТИВНИЙ ЗМІСТ)

Київ -2015

*Рекомендовано до друку вченою радою
Інституту професійно-технічної освіти НАПН України
(Протокол № 6 від 23 червня 2014 р.)*

Рецензенти:

- Лузан П. Г.* – завідувач лабораторії змісту професійної освіти і навчання Інституту ПТО НАПН України, доктор педагогічних наук, професор;
Теловата М. Т. – завідувач кафедри бухгалтерського обліку Національної академії статистики, обліку та аудиту, доктор педагогічних наук, професор, експерт Міністерства освіти та науки України;
Басанько О. В. – викладач бухгалтерського обліку Професійного ліцею Національного авіаційного університету, голова міської секції викладачів та майстрів виробничого навчання з облікових дисциплін при НМК ПТО у м. Києві

Р78 **Ростока Марина Львівна.** Формування професійної компетентності майбутніх обліковців з реєстрації бухгалтерських даних: науково-методичні рекомендації / За наук. ред. Єльнікової Г. В. // — К: ПТО НАПН України. –2015. - 77 с.

Науково-методичні рекомендації присвячено проблемі формування професійної компетентності майбутніх обліковців з реєстрації бухгалтерських даних у професійно-технічних навчальних закладах України.

Розглядаються педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх обліковців з реєстрації бухгалтерських даних у професійно-технічних навчальних закладах; підходи до здійснення їхньої професійної підготовки.

Дані науково-методичні рекомендації розроблені на підставі ретроспективного досвіду автора, набутого у співпраці з навчально-методичними установами та професійно-технічними закладами України, зокрема з НМК ПТО у м. Києві, Міжрегіональним училищем зв'язку у м. Києві, НМЦ ПТО у Донецькій області, Навчально-науковим центром ПТО НАПН України, Київським професійним ліцеєм сфери послуг, Економіко-юридичним училищем Київського університету туризму, економіки і права, Вищим професійним училищем Національного авіаційного університету тощо.

Адресується науковцям, педагогам професійно-технічних і вищих навчальних закладів, працівникам науково-методичних установ профтехосвіти, управлінським органам освіти і науки, студентам педагогічних ВНЗ, слухачам інститутів післядипломної педагогічної освіти, учням ПТНЗ, а також тим, хто цікавиться проблемами професійної підготовки виробничого персоналу.

УДК 377.1.35:657 (083.72)

Р 78

© М. Л. Ростока, 2015

КОНСПЕКТИВНИЙ ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	4
Розділ 1. КОМПЕТЕНТІСТНИЙ ПІДХІД У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ОБЛІКОВЦІВ З РЕЄСТРАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКИХ ДАНИХ.....	8
Модуль 1. Професійна компетентність обліковців з реєстрації бухгалтерських даних та особливості її формування у професійно-технічному навчальному закладі	8
Модуль 2. Моніторинг професійної підготовки обліковців з реєстрації бухгалтерських даних.....	8
Модуль 3. Педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх обліковців з реєстрації бухгалтерських даних.....	9
Модуль 4. Інформаційне навчальне середовище професійної підготовки майбутніх обліковців з реєстрації бухгалтерських даних.....	9
Модуль 5. Методичні вказівки з вивчення навчального предмету «Бухгалтерський облік».....	10
Модуль 6. Форми і методи самостійної підготовки учнів професійно-технічних навчальних закладів з вивчення бухгалтерського обліку.....	11
Розділ 2. ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ОБЛІКОВЦІВ З РЕЄСТРАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКИХ ДАНИХ	12
Модуль 1. Сутність технологічного підходу у навчанні професії	12
<i>Технології формування професійної компетентності майбутніх обліковців з реєстрації бухгалтерських даних (див. повну версію методичних рекомендацій):</i>	
Технологія портфоліо	
Технології інтеграції в освіті	
Технології підручників та НМК	
Технології саморозвитку	
Технології комп'ютерного уроку	
ІК-технології	
Технологія контекстної професійно-орієнтованої освіти	
CASE-технології	
Розділ 3. РЕКОМЕНДАЦІЇ З ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПТНЗ ЩОДО ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ОБЛІКОВЦІВ З РЕЄСТРАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКИХ ДАНИХ	13
Модуль 1. Загальноосвітня підготовка майбутніх обліковців з реєстрації бухгалтерських даних у професійно-технічному навчальному закладі.....	13
Модуль 2. Професійна підготовка майбутніх обліковців з реєстрації бухгалтерських даних у професійно-технічному навчальному закладі.....	14
Модуль 3. Виробниче навчання. Виробнича практика.....	15
<i>Використані та рекомендовані джерела.....</i>	16
<i>Додатки (див. повну версію методичних рекомендацій)</i>	

ПЕРЕДМОВА

Головне завдання сучасної системи професійно-технічної освіти – підготовка кваліфікованого, конкурентоздатного фахівця, який не лише володіє певним рівнем знань, умінь і навичок, але й може практично застосувати їх в своїй професійній діяльності. За умов якісних змін, широкомасштабних технологічних інновацій, що відбуваються в сучасному суспільстві, економіці, промисловості професійна освіта має забезпечувати формування сукупності інтегрованих знань, умінь та якостей особистості – професійну компетентність фахівця, зокрема майбутнього обліковця з реєстрації бухгалтерських даних.

Розвиток ринкової економіки в Україні, виникнення нових господарських структур на основі різних форм власності, розширення міжнародних економічних зв'язків диктують необхідність удосконалення бухгалтерського обліку. Трансформаційні процеси, обумовили зростання вимог до інформаційно-комунікаційної діяльності у сфері бухгалтерського обліку як одного із потужних засобів управління підприємством (організацією, фірмою), що пов'язано з потребою швидкого опрацювання інформаційних потоків, оперативного реагування на зміни у законодавчій та нормативно-правовій базі з ведення облікової документації, розвитком гнучкості та швидкості професійного мислення, спрямуванням професійних дій на випереджальний розвиток облікового діловодства (застосування спеціального програмного забезпечення, зокрема ліцензованих продуктів «1С: Бухгалтерія 8» для України тощо).

В свою чергу, економічний напрям професійної освіти передбачає навчання майбутніх кваліфікованих робітників (технічних службовців) за професіями міжгалузевого характеру, зокрема за професією ДСПТО 4121.ОК.74.12-2013 «Обліковець з реєстрації бухгалтерських даних». Реалізація соціального замовлення на професійно компетентних обліковців з реєстрації бухгалтерських даних відбуватиметься за умови якісної їхньої підготовки у професійно-технічному навчальному закладі, яка ґрунтується на положеннях Конституції України, Національної рамки кваліфікацій, Законів України «Про освіту», «Про професійно-технічну освіту», «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні», «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007 – 2015 роки», «Про Національну програму інформатизації», Національної стратегії розвитку освіти України на період до 2021 року тощо.

У вищеназваних документах зазначаються шляхи модернізації освіти, у тому

числі і професійної, що говорить про оновлення змісту навчально-виробничого процесу професійно-технічних навчальних закладів та виокремлює стратегічну мету: створити належні педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх фахівців для забезпечення країни якісним трудовим потенціалом шляхом задоволення потреб особистості, суспільства і держави в освітніх послугах підготовки робітників з орієнтиром на формування творчої, духовно збагаченої особистості. Нині роботодавці віддають перевагу випускникам професійно-технічних навчальних закладів, які вже з перших днів роботи за фахом здатні компетентно, ефективно і відповідально виконувати складні виробничі завдання.

Формування професійної компетентності майбутніх фахівців, у тому числі і в галузі професійно-технічної освіти, привернуло увагу багатьох вітчизняних та зарубіжних науковців, зокрема С. Амеліної, В. Андрієвської, В. Байденка, Н. Брюханової, Д. Ващенко, Н. Вінник, Т. Герлянд, І. Гушлевської, В. Дьоміна, О. Локшиної, Н. Ничкало, О. Овчарук, В. Радкевич, В. Скар, А. Субетто, Л. Тархан, О. Хуторського, В. Ягупова. Аналізу професійної компетентності сучасного фахівця та її складових присвятили свої праці В. Адольф, А. Ашерев, С. Гончаренко, Г. Єльнікова, І. Зязюн, Н. Кузьміна, П. Лузан та ін.. Феномен професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників досліджується в наукових доробках С. Батишева, Л. Духовного, О. Загіки, І. Зимньої, О. Мацейко, І. Мості, Г. Омельченко та ін. Науковцями підтверджено, що саме професійна компетентність обумовлює практичну спрямованість професійної підготовки робітників, впливає на професійну адаптацію, професіоналізм фахівця за умови його самонавчання та самовиховання.

Економічний напрям підготовки кваліфікованих кадрів шляхом інформатизації освіти і навчання майбутніх фахівців, який має швидкий темп розвитку та відтворює нормативно-правовий та інформаційно-комунікаційний зміст навчання, відображають у своїх наукових та педагогічних працях М. Артюшина, Н. Баловсяк, І. Власюк, М. Головань, В. Григор'єва, Н. Демічева, І. Демура, Л. Кузьмінська, Л. Купріяшина, К. Масленнікова, Ю. Палькевич, Г. Романова, В. Свистун, М. Теловата, О. Темченко, А. Тупчій, А. Турило, Л. Чижевська та ін. Звісно, що розбудові інформаційного освітнього середовища приділили увагу такі вчені як В. Биков, О. Гуменний, А. Гуралюк, Р. Гуревич, А. Гуржій, Ю. Жук, В. Капітула, Л. Карташова, В. Лапінський, Л. Липська, Л. Петренко, І. Роберт, О. Спирін тощо. Так, сьогодення вимагає від навчального закладу принципово

нового підходу до набуття професійних компетенцій: інтеграції професійної освіти, практичної діяльності та нових інформаційно-комунікаційних технологій на засадах компетентізації професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників.

Аналіз сучасного стану підготовки обліковців з реєстрації бухгалтерських даних у системі професійно-технічної освіти засвідчує, що традиційність науково-методичного супроводу цього процесу не в повній мірі відповідає інформаційному навчальному середовищу, яке має будуватися на засадах компетентнісного, технологічного та суб'єктно-діяльнісного підходів. На необхідність дослідження методів навчання з точки зору активності учнів у навчально-виробничому процесі наголошують психологи Г. Безюлева, Д. Богоявленська, Е. Зеєр, С. Рубінштейн та ін. Психологічне становище вказує на закономірність правильного вибору та раціонального використання методів навчання залежно від можливостей учнів і поставленої навчальної задачі. Спираючись на думку науковців, ми вважаємо, що важливим аспектом мають бути соціально-психологічні обставини існування учнів у соціумі (оточення завжди суттєво впливає на психолого-особистісні взаємовідносини, формування уявлення та мотивацію до професії).

Концептуально до розвитку особистості педагога у процесі педагогічної підготовки та професійної діяльності спрямовані наукові праці, О. Коваленко, В. Ликової, В. Лозовецької, А. Маркової, В. Орлова, Л. Пуховської, Т. Сулими, Л. Сушенцевої, І. Учитель та ін. Зазначимо, що провідні вчені й спеціалісти Німеччини в галузі світової освітньої політики також мають свій погляд щодо формування професійної компетентності педагога: «незалежність і в той же час, високий рівень відповідальності» (К. Naase, 2011); «самоосвіта або вміння навчатися» (К. Ebner, 2011); «високий рівень комунікативної і соціальної компетенції» (G. Trost, 2012); «професійна етика у всьому» (К. Kucher, N. Wacker, 2011). До того ж, питання ліцензування підготовки педагога професійного навчання за спеціалізацією бухгалтерського обліку, діяльність якого була б спрямована на підготовку майбутніх обліковців з реєстрації бухгалтерських даних у професійно-технічних навчальних закладах не достатньо вивчалася і залишається невирішеним. Відтак, пріоритетом педагога професійного навчання є сприяння самореалізації учнів через оволодіння ними професійними вміннями і навичками, тобто компетенціями, що ґрунтуються на сучасних спеціальних технологіях виробництва.

Проте, враховуючи велику кількість публікацій щодо проблематики

формування та розвитку професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників, ми пропонуємо до уваги не байдужого читача у справі модернізації професійної педагогіки науково-методичні рекомендації, які допомагатимуть в реалізації пріоритетних умов здійснення навчально-виробничого процесу.

У практиці підготовки кваліфікованих робітників невирішеність розроблення означеного питання виявляється: у недостатній сформованості у майбутніх випускників професійно-технічних навчальних закладів здатностей самостійно оволодівати професійними знаннями; надто обмеженому включенні у навчально-виробничий процес сучасних педагогічних технологій і методик, зокрема, навчальних предметів з облікових дисциплін; відсутністю конкретних науково-методичних рекомендацій з формування професійної компетентності майбутніх обліковців з реєстрації бухгалтерських даних для педагогів тощо.

Основний зміст науково-методичних рекомендацій подано докладніше у друкованому виданні «Формування професійної компетентності майбутніх обліковців з реєстрації бухгалтерських даних: науково-методичні рекомендації», яке було рекомендовано до друку вченою радою Інституту професійно-технічної освіти НАПН України (протокол № 6 від 23 червня 2014) і протягом навчального року проходило апробацію та впровадження у навчально-виробничий процес закладів ПТО України, де здійснюється підготовка відповідної категорії кваліфікованих робітників, зокрема обліковців з реєстрації бухгалтерських даних. Також ми отримали позитивні відгуки щодо адаптації розробленого наукового доробку до інших споріднених професій, які мають перетини у формуючих компетентність фахівця аспектах, а зокрема це такі професії – конторський службовець (бухгалтерія), касир банку тощо. Отже, ми сподіваємось, що розроблені нами науково-методичні рекомендації «Формування професійної компетентності майбутніх обліковців з реєстрації бухгалтерських даних» будуть корисним широкому колу адміністративних робітників, педагогічних працівників, методичних служб навчальних закладів профтехосвіти та установ післядипломної освіти тощо.

Методичні рекомендації запропоновані за напрямками формування професійної компетентності майбутніх ОРБД. Надаємо стислий зміст цього доробку.

КОНСПЕКТИВНИЙ ЗМІСТ НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ РЕКОМЕНДАЦІЙ «ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ОБЛІКОВЦІВ З РЕЄСТРАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКИХ ДАНИХ»

Розділ 1 КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ОБЛІКОВЦІВ З РЕЄСТРАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКИХ ДАНИХ

(рекомендовано проведення семінарів, круглих столів, засідань методичних об'єднань професійного спрямування, шкіл передового педагогічного досвіду, індивідуальних науково-методичних консультацій для педагогічних працівників та методистів за вільно обраними модулями)

Модуль 1 ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇЇ ФОРМУВАННЯ

1. Опрацювання законодавчої та нормативно-правової документації з питань компетентнісного підходу в освіті України та зарубіжжя: здійснити аналіз відповідної документації

2. Визначення понять «компетентнісний підхід», «професійна компетентність», «професійна компетенція»: з'ясувати поняття «компетентнісний підхід», «професійна компетентність», «професійна компетенція»; здійснити аналіз поняття «професійна компетентність обліковців з реєстрації бухгалтерських даних» (побудувати професіограму професії, проаналізувати освітньо-кваліфікаційну характеристику, схарактеризувати зміст надпрофесійних (ключових) та професійних компетенцій майбутніх ОРБД; визначити особливості формування професійної компетентності майбутніх ОРБД у своєму навчальному закладі (дод. «Структура професійної компетентності ОРБД»).

Модуль 2 МОНІТОРИНГ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ОБЛІКОВЦІВ З РЕЄСТРАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКИХ ДАНИХ

1. Визначення етапів проведення педагогічного моніторингу з'ясувати поняття «педагогічний моніторинг»; побудувати SWOT–матрицю (вказати сильні та слабкі сторони сучасного стану формування професійної компетентності майбутніх ОРБД у певному ПТНЗ) та спланувати заходи щодо визначених позицій; розробити чи адаптувати існуючі методики щодо здійснення моніторингових досліджень

професійної підготовки майбутніх ОРБД (дод. «Педагогічний моніторинг»).

2. Організація і проведення педагогічного моніторингу: вибір методики; розроблення інструментарію (визначення критеріїв та показників тощо); означення термінів щодо етапів проведення моніторингових досліджень; здійснення моніторингу (отримання, обробка та аналіз даних); оформлення звітних документів та визначення перспектив; організувати проведення профорієнтаційних заходів щодо підвищення престижу професії та зацікавленості учнів обраною професією (дод. «Соціально - профорієнтаційна реклама»)

Модуль 3.

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ОБЛІКОВЦІВ З РЕЄСТРАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКИХ ДАНИХ

1. Схарактеризувати особливості професійної підготовки ОРБД у певному ПТНЗ: визначити педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх ОРБД у навчально-виробничому процесі певного ПТНЗ; запропонувати шляхи реалізації педагогічних умов формування професійної компетентності майбутніх ОРБД згідно розробленої нами моделі (дод. «Модель ФПК ОРБД»); розглянути особливості традиційних методик порівняльно з інноваційними педагогічними технологіями формування професійної компетентності до сучасних умов протікання навчально-виробничого процесу підготовки за професією «Обліковець з реєстрації бухгалтерських даних»; запровадити інноваційні педагогічні здобутки у практику.

2. Розробити власний план самоосвіти щодо реалізації педагогічних умов формування професійної компетентності майбутніх обліковців з реєстрації бухгалтерських даних у професійно-технічному навчальному закладі (дод. «Самоосвіта»).

Модуль 4

ІНФОРМАЦІЙНЕ НАВЧАЛЬНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ОБЛІКОВЦІВ З РЕЄСТРАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКИХ ДАНИХ

1. Опрацювання законодавчої та нормативно-правової документації з питань інформатизації професійної освіти України та зарубіжжя: здійснити аналіз відповідної нормативно-правової документації та Законів України.

2. Визначення понять «інформатизація», «інформаційне освітнє середовище», «навчальна інформаційна система бухгалтерського обліку», «інформаційна технологія», «інформаційно-комунікаційна технологія», інформаційно-технологічна

культура», «електронний освітні ресурс», «електронний підручник», «електронний навчально-методичний комплекс», «дистанційне навчання», «дистанційний навчальний курс» тощо.

3. Дати характеристику існуючого інформаційного освітнього середовища певного ПТНЗ.

4. Розробити програму модернізації процесу функціонування Кабінету інформатики та інформаційно-комунікаційних технологій закладу (здійснити аналіз навчально-методичного забезпечення організації проведення уроків та позаурочних заходів, дати оцінку техніко-технологічних потужностей об'єкта, виявити переваги та перешкоди ефективності електронного навчання професії тощо) (Дод. «Кабінет інформаційних технологій – педагогічна майстерня ОРБД»).

5. Створити банк даних професійно-спрямованого забезпечення провідних навчальних предметів «Бухгалтерський облік» та «Інформаційні системи і технології в обліку».

Модуль 5

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ З ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРЕДМЕТУ «БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК»

Вивчення дисципліни «Бухгалтерський облік» передбачає декілька етапів:

1. Проведення аудиторних занять за відповідною програмою підготовки кваліфікованих робітників – обліковців з реєстрації бухгалтерських даних.

2. Розподіл навчального робочого часу з викладання градується на: викладання теоретичного матеріалу і проведення практикумів у формі лабораторно–практичних робіт та семінарів тощо.

3. Самостійне вивчення учнями теоретичного матеріалу за кожним розділом з використанням інформаційних джерел (як друкованих, так і електронних).

4. Самоконтроль отриманих теоретичних знань шляхом надання відповідей на контрольні питання, які завершують кожний тематичний блок.

5. Написання рефератів за тематикою кожного блоку підготовки у відповідності з програмою навчання бухгалтерському обліку (за курсом навчання).

6. Участь у семінарських заняттях, виконання практичних завдань під час проведення аудиторних занять під керівництвом викладача.

7. Виконання творчих завдань, що сприяють формуванню професійної компетентності й професійної культури майбутнього обліковця з реєстрації бухгалтерських даних.

8. Вивчення бухгалтерської термінології.

9. Розв'язування бухгалтерських задач.

10. Самоконтроль, самовдосконалення та самореалізація учнів при формуванні особистого портфоліо майбутнього ОРБД за змістом, запропонованим викладачем (дод. «Тематика рефератів»).

Модуль 6.

ФОРМИ І МЕТОДИ САМОСТІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ УЧНІВ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ З ВИВЧЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Необхідно зазначити, що саме взаємодія словесних методів навчання з самостійною підготовкою учнів веде до підвищення результативності навчального процесу в цілому. Специфіка змісту навчальних дисциплін економічного напрямку, а зокрема бухгалтерської науки, обумовлює необхідність використання різних методів самостійної роботи учнів у будь-якої організаційній формі навчальних занять й при здійсненні який би не був ланки педагогічного процесу, у якій би послідовності ці ланки не здійснювалися. Причому раціональна організація самостійної роботи учнів значно посилює всі пізнавальні процеси майбутніх обліковців з реєстрації бухгалтерських даних – відчуття, сприйняття, пам'ять, увагу, уявлення, мислення, мову. Кожний з методів в більшій або меншій мірі посилює осмислення запам'ятовування, розвиває увагу.

До методів самостійної підготовки при викладанні економічних дисциплін, більш за все вивчення бухгалтерського обліку, можна віднести спостереження одиничних об'єктів, порівняльно–аналітичні досліді, навчальний експеримент, розв'язування бухгалтерських задач, робота з навчальними книгами (як друкованими, так і електронними), робота із законодавчими та нормативно–правовими документами, вдосконалення комп'ютерної грамотності.

1. Робота з підручником (складання конспекту). Необхідність використання у навчальному процесі самостійної підготовки учнів з підручником не викликає сумніву. Вона виробляє навички самостійної роботи з книгою, розвиває вміння складати план, вибираючи головне з прочитаного, дозволяє краще зрозуміти і запам'ятати зміст навчального матеріалу (дод. «Алгоритм роботи з підручником»).

2. Дослідження і аналіз Інтернет-джерел спеціального призначення

3. Спостереження – планомірне й більш або менш тривале сприйняття, здійснюване з метою з'ясування відмінних ознак об'єктів, які сприймаються, а також

дає змогу прослідкувати протікання досліджуваного явища, виявити ті зміни, які відбуваються в об'єктах спостереження.

4. Розв'язування задач. Різноманітні навчальні задачі, які використовуються у навчанні, мають дуже велике значення як метод, який сприяє поглибленню, запам'ятовуванню й перевірці засвоєних знань учнями (дод. «Приклади задач»)

Розділ 2.

ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ОБЛІКОВЦІВ З РЕЄСТРАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКИХ ДАНИХ

(рекомендовано проведення семінарів, круглих столів, засідань методичних об'єднань професійного спрямування, шкіл передового педагогічного досвіду, індивідуальних науково-методичних консультацій для педагогічних працівників та методистів за вільно обраними модулями)

Модуль 1

СУТНІСТЬ ТЕХНОЛОГІЧНОГО ПІДХОДУ У НАВЧАННІ ПРОФЕСІЇ

1. З'ясувати сутність технологічного підходу (взаємозв'язок технологізації навчання облікових дисциплін з технологічністю бухгалтерського обліку як категорії у педагогічному аспекті).

2. Визначення понять «технологія», «технологічний процес», «технологізація», «педагогічна технологія», «технологічний підхід в освіті», «інформаційна технологія», «інтерактивні технології», «веб-технології», «технології проектного навчання», «технології підручників і навчально-методичних комплексів», «кейс-технології», «технології портфоліо», «технології ситуативного моделювання», «технології комп'ютерного уроку».

3. Розробити модель технології формування професійної компетентності майбутніх ОРБД за власним баченням.

4. Навести конкретні приклади педагогічних технологій за класифікацією:

- Педагогічні технології як засіб (виробництво і застосування методичного інструментарію, апаратури, який вивчає обладнання і технічних засобів навчання для навчального процесу) - В. Бухвалов, Р. Де Кіффер, Н. Крилова, Б. Лихачов, М. Мейер В. Паламарчук, С. Смирнов.

- Педагогічні технології як спосіб (процес комунікацій - спосіб, модель, техніка

виконання навчальних завдань, заснований на певному алгоритмі, програмі, системі взаємодії учасників педагогічного процесу). Педагогічна технологія як мистецтво викладання, виховання - В. Беспалько, С. Гібсон, А. Кушнір, В. Монахов, Т. Сакамото, Б. Скіннер, В. Сластьонін та ін)

- Педагогічні технології як науковий напрям (поширена галузь знань, яка спирається на дані соціальних, управлінських та природничих наук. Ця позиція вимагає від технологій однозначної детермінації, гарантованих результатів, навіть в області імовірнісних характеристик) - С. Ведемейер, В. Гузєєв, Р. Кауфман, П. Лузан, І. Мося', О. Пометун;

- Педагогічні технології як багатовимірне поняття (багатоаспектний підхід, їх розглядаються як багатовимірний процес) - В. Давидов, М. Кларин, Є. Коротаєва, П. Мітчелл, К. Сілбер, Р. Томас, В. Штейнберг, Д. Фінн та ін.) (дод. «Класифікація педагогічних технологій»)

Розділ 3

РЕКОМЕНДАЦІЇ З ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПТНЗ ЩОДО ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ОБЛІКОВЦІВ З РЕЄСТРАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКИХ ДАНИХ

(рекомендовано для педагогічних працівників, адміністрації та методичних служб системи ПТО)

Модуль 1

ЗАГАЛЬНООСВІТНЯ ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ОБЛІКОВЦІВ З РЕЄСТРАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКИХ ДАНИХ У ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

Розроблення навчально-методичних матеріалів щодо забезпечення інтеграції фундаментальних та спеціальних знань підготовки за професією у певної галузі освіти, враховуючи обов'язковий загальноосвітній навчальний мінімум.

Альтернативні пропозиції:

1. «Історія». Побудова хронології щодо розвитку бухгалтерського обліку як науки у різні епохи становлення вітчизняного так і зарубіжного суспільства.

Рекомендовано: застосування педагогічних технологій – науково-дослідна лабораторія; індивідуальні завдання учням (реферати, повідомлення, доповіді, міні-проекти) з питань історичного становлення, наприклад, науки бухгалтерського

обліку в різні часи; форми організації навчальних занять – індивідуальне заняття, самостійна робота, творча робота, навчальна екскурсія тощо.

2. «Мова і література». Проведення професійно орієнтованих диктантів. Складання термінологічних словників, довідників, глосаріїв тощо.

Рекомендовано: запровадження педагогічних технологій – інтерактивних (метод синектики - написання емпатійних творів з професійним змістом), метод морфологічних карток, методи тренінгів «Остання нота», «Дикобраз», «Їжак»; ситуативне моделювання, кейс-технології, імітаційно-ігрові технології тощо..

3. «Математика». Розв'язування задач за темами загальноосвітнього циклу навчання математики з врахуванням специфіки майбутньої професії, зокрема – розрахункові вправи з бухгалтерії. Створення професійно орієнтованих задачників, решебників, зошитів тощо.

Рекомендовано: упровадження педагогічних технологій – технології групового навчання (робота в парах, робота в малих групах), опорні сигнали за Шаталовим, технології комп'ютерного уроку, проектне навчання, ТРИЗ тощо;

4. «Інформатика». Вивчення прикладного програмного забезпечення спеціального призначення та орієнтація учнів на використання стандартних комп'ютерних програм у майбутньої професійної діяльності. Використання електронних навчальних ресурсів: вев-підручників, посібників, електронних тестів тощо.

Рекомендовано: ІКТ, проектне навчання, комп'ютерне навчання, комп'ютерний урок, медіа-урок, урок-форум, навчально-дослідна лабораторія тощо (дод. «Відкритий урок-форум з інформатики»)

5. «Основи правознавства». Загальне уявлення щодо законодавчих та нормативних вимог здійснення професійної діяльності майбутніми обліковцями з реєстрації бухгалтерських даних.

Рекомендовано: імітаційно-рольові ігри, ігровий суд, мозковий штурм, навчально-дослідна лабораторія, урок брейн-рінг; теоретичний семінар, ситуативне моделювання, кейс-технології, морфологічних карток, технології портфоліо тощо.

Модуль 2. ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ОБЛІКОВЦІВ З РЕЄСТРАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКИХ ДАНИХ У ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

Здійснюється за впровадженням педагогічних умов, моделі та педагогічної

технології формування професійної компетентності майбутніх обліковців з реєстрації бухгалтерських даних на адаптивних засадах:

- принцип адаптивності в реалізації професійної підготовки майбутніх ОРБД базується на усвідомленому сприйманні кожним із учасників навчально-виробничого процесу ПТНЗ значущості отримання відповідної професії, що установлює суб'єкт-суб'єктні взаємовідносини на відповідний рівень свого соціально-економічного розвитку. Навчально-виробничий процес у ПТНЗ є одним із виявів суспільних відносин і вимагає постійного їх аналізу, діалогічного узгодження та потребує відповідного науково-інформаційного супроводу;

- адаптивність у професійній освіті має соціальний характер і складається з двох частин. В основі першої закладено моніторинг, аналітичну діяльність, діагностику, прогнозування; в основі другої – визначення мети, завдань формування професійної компетентності майбутніх ОРБД, організаційні дії з виконання цих завдань, контроль за їх виконанням у вигляді спрямованої підтримки всіх учасників навчального процесу, коригування педагогічних дій, координацію діяльності на всіх рівнях означеного процесу;

- аналіз інформації про поточний стан процесу формування професійної компетентності майбутніх ОРБД, що надходить з кожної окремої проблемної ситуації для застосовування результатів як у стандартних, так і нестандартних умовах протікання навчально-виробничого процесу з підготовки ОРБД;

- інформаційне забезпечення адаптивності в реалізації відповідних педагогічних умов та в функціонуванні моделі формування професійної компетентності майбутніх ОРБД: систематизація, диференціація та об'єктивізація даних порівняно з традиційною системою управління.

- наявність диференційованого системного комплексу нормативно-правової документації й організаційно-технічні форми і методи її обробки та зберігання.

Модуль 3 ВИРОБНИЧЕ НАВЧАННЯ. ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА

Наближення викладання провідних навчальних предметів та уроків виробничого навчання до умов сучасного підприємства.

Рекомендовано: запровадження сучасних виробничих технологій бухгалтерського діловодства, навчальної інформаційної системи бухгалтерського обліку, технології ситуативного моделювання, кейс технології, технології

комп'ютерного уроку; форми організації навчальних занять – виробниче навчання в навчальних лабораторіях, виробниче навчання в бухгалтерському підрозділі, виробнича практика на підприємстві, навчальна екскурсія, курсове проектування, дипломне проектування, переддипломна практика, кваліфікаційна робота тощо (дод. «Навчальна екскурсія»)

ВИКОРИСТАНІ ТА РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

1. **Адольф В. О.** Теоретичні основи формування професійної компетентності вчителя: дис. ... докт. пед. наук: 13.00.01 / В. О. Адольф. – Москва, 1998. – 560 с.
2. **Анеліна С. М.** Компетентнісний підхід до професійної підготовки майбутніх інженерів / С. М. Амеліна // Педагогічний альманах. Збірник наукових праць / редкол. В. В. Кузьменко (голова) та ін. – Херсон: РПО. – 2010. – №5. – С. 78–83.
3. **Андрієвська В. В.** Професійна компетенція: теорія і практика її оцінки на заході / В. В. Андрієвська – Київ, 1994. – (Науково-методичне забезпечення діяльності сучасної професійної школи: матеріали міжнародної науково-практичної конференції. Ч. 1). – С. 25–29.
4. **Артюшина М. В.** Інноваційна діяльність у професійно-технічній освіті: поняття, підходи, технології / Марина Віталіївна Артюшина // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: зб. наук. праць; редкол.: І. А. Зязюн (голова) та ін. / М. В. Артюшина. – Київ-Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2014. – (Педагогічні науки; вип. 37). – С. 133–137.
5. **Артюшина М. В.** Інноваційно-зорієнтований підхід до професійного навчання майбутніх кваліфікованих робітників / Марина Віталіївна Артюшина // Професійна освіта: проблеми і перспективи: зб. наук. праць / М. В. Артюшина. – К.: Інститут ПТО НАПН України, 2014. – С. 9–14.
6. **Артюшина М. В.** Методи і прийоми мотивування і стимулювання навчальної діяльності студентів / Марина Віталіївна Артюшина. // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. – 2013. – №3. – С. 25–32.
7. **Артюшина М. В.** Психологічні та педагогічні основи підготовки студентів економічних спеціальностей до інноваційної діяльності: монографія / Марина Віталіївна Артюшина. – К.: КНЕУ, 2009. – 271 с.
8. **Байденко В. І.** Базові навички (ключові компетенції) як обов'язковий компонент високоякісної професійної освіти / В. І. Байденко, Б. Оскарсон // Професійна освіта і формування особистості спеціаліста / – Москва: Інститут проблем розвитку середньої професійної освіти, 2002. – (Науково-методичний збірник). – С. 14–32.
9. **Байденко В. И.** Компетенции в профессиональном образовании / В. И. Байденко. // Высшее образование в России. – 2004. – №11. – С. 3–6.
10. **Ашеро́в А. Т.** Развитие познавательной самостоятельности студентов при изучении дисциплин компьютерного цикла / Под ред. В. М. Приходько и В. М. Жураковского. / А. Т. Ашеро́в, В. Г. Логвиненко, И. В. Федоров. – Москва-Харьков: МАДИ (ГТУ); УИПА, 2007. – 189 с.
11. **Басанько О. В.** Бухгалтерія на комп'ютері / Ольга Василівна Басанько. – К.: Шкільний світ, 2007. – 112 с.
12. **Батишев С. Я.** Подготовка рабочих в средних профессионально-технических училищах / С. Я. Батишев. – М.: Педагогика, 1988. – 176 с.
13. **Батышев С. Я.** Энциклопедия профессионального образования / С. Я. Батышев. – М.: РАОАПО, 1998. Т. 2. - 440 с.
14. **Безюлева Г. В.** Професійна компетентність спеціаліста: погляд психолога / Г. В. Безюлева. // Професійна освіта. – 2005. – №12. – С. 24.
15. **Баловсяк Н.** Формування інформаційної компетентності майбутнього економіста в

процесі професійної підготовки 13.00.04 / Баловсяк Надія Василівна ; Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України: дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / – К.: Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН, 2006. – 334 с.

16. **Беспалько В. П.** Педагогика и прогрессивные технологии обучения [текст] / В. П. Беспалько. – М.: Педагогика, 1989. – 192 с.

17. **Бех І. Д.** Теоретико-прикладний сенс компетентнісного підходу у педагогіці / Іван Дмитрович Бех. // Педагогіка і психологія: вісн. АПН України. – 2009. – №2. – С. 27–33.

18. **Биков В. Ю.** Сучасні завдання інформатизації освіти [Електронний ресурс] / В. Ю. Биков // Інформаційні технології і засоби навчання, № 1(15). – 2010. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/ITZN/em15/emg.html>.

19. **Болгаріна В. С.** Управління ПТНЗ: культурологічний аспект [Електронний ресурс] / В. С. Болгаріна // На допомогу директорові ПТНЗ: наук. метод зб. (3).-2012.-Режим доступу до ресурсу: <http://lib.iitta.gov.ua/6542>.

20. **Бухгалтерський облік, аналіз та аудит: проблеми теорії, методології, організації:** збірник наукових праць – К.: Інтердрук, 2014. – 272 с. – (Національна академія статистики, обліку та аудиту).

21. **Висоцька Л. Є.** Формування професійної культури майбутніх фахівців кулінарного профілю у вищих професійних училищах : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 "теорія і методика професійної освіти" / Висоцька Л. Є. – Київ, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН Укр, 2011. – 21 с.

22. **Вінник Н. Д.** Компетентнісний підхід у розвивально-професійній підготовці учнів ПТНЗ / Наталія Дмитрівна Вінник. // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2007. - №5. – С. 74–78.

23. **Власюк І. В.** Формування професійно-термінологічної компетентності майбутніх економістів [Електронний ресурс] / І. В. Власюк // зб. наук. праць третьої міжн. наук.-практ. конф. «Інформаційно-комунікаційні технології в сучасній освіті: досвід, проблеми, перспективи»-Режим доступу до ресурсу: http://ubgd.lviv.ua/konferenc/kon_ikt/Section5/Vlasuk.pdf.

24. **Волкова Н. І.** Педагогічні умови підвищення ефективності професійної підготовки майбутніх фахівців економічного профілю [Електронний ресурс] / Н. І. Волкова // Педагогічний процес: теорія і практика. Вип. 4. - С. 21-27. – 2013. – Режим доступу до ресурсу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/pptp_2013_4_4.pdf.

25. **Вульфсон Б. Л.** Стратегия развития образования на Западе на пороге XXI века / Б. Л. Вульфсон. – М.: УРАО, 1999. – 184 с.

26. **Герлянд Т. М.** Особливості формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників / Т. М. Герлянд. // Молодь і ринок. – 2011. – №5. – С. 55–58.

27. **Герлянд Т. М.** Особливості компетентнісного підходу до професійної підготовки кваліфікованих робітників // Науково-методичні засади професійної підготовки кваліфікованих робітників в умовах євроінтеграції [монографія] / автори: Л. Нестерова, П. Лузан, В. Манько, Т. Герлянд, О. Слатвінська, М. Шимановський; за заг. ред. Л. Нестерової. – К.: Інститут ПТО НАПН України, Педагогічна думка, 2012. – С. 20-32

28. **Герлянд Т. М.** Сучасні аспекти формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників / Тетяна Миколаївна Герлянд. // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2010. – №1. – С. 37–44.

29. **Герлянд Т. М.** Реалізація компетентнісного підходу при викладанні предметів гуманітарного циклу в умовах сучасного професійно-технічного навчального закладу // Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет ім. Г. Сковороди»: зб. наук. праць / Тетяна Миколаївна Герлянд. – Переяслав-Хмельницький: ПХДПУ ім. Г. Сковороди, 2013. – Т. 1.. – (Педагогічні науки; 28). – С. 81–85

30. **Головань М. С.** Компетентнісний підхід у навчанні інформатики і комп'ютерної техніки студентів економічного ВНЗ / Микола Степанович Головань. // Проблеми інженерно-педагогічної освіти. – 2007. – №18/19. – С. 19 - 32.

31. **Гончаренко С. У.** Методика як наука / С. У. Гончаренко // Неперервна професійна освіта: теорія і практика. – К.: [Б.В.]. – 2001. – №1. – С. 86–95.

32. **Горшенин В. В.** Опережающее образование – основа мировоззрения в XXI веке [Електронний ресурс] / В. В. Горшенин // Observer. - №9. – 1997. – Режим доступу до ресурсу:

<http://www.dissercat.com/content/operezhayushchaya-professionalnaya-podgotovka-pedagoga-v-vuze#ixzz3qf4b8BD6>.

33. Григорьева В. А. Концептуальні основи управління розвитком професійно-технічної освіти в умовах ринкової економіки // На допомогу директорів професійно-технічного навчального закладу [Електронний ресурс] / Валентина Анатоліївна Григорьева // Науково-методичний збірник «На допомогу директорів професійно-технічного навчального закладу». - №4. – 2013. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.ipito.kiev.ua>.

34. Гуменний О. Д. Розвиток інформаційної культури керівників професійно-технічних навчальних закладів: навчальний посібник / О. Д. Гуменний. – К.: Інститут ПТО НАПН України, 2013. – 92 с.

35. Гуревич Р. С. Теоретичні та методичні засади організації навчання у професійно-технічних закладах: монографія / Р. С. Гуревич; за ред. С. У. Гончаренка. – К.: Вища школа, 1998. – 229 с.

36. Гушлевська І. Поняття компетентності у вітчизняній та зарубіжній педагогіці / Ірина Гушлевська // Шлях освіти / Ірина Гушлевська. // Шлях освіти. – 2004. – №3. – С. 22–24.

37. Демичева Н. В. Реалізація педагогічних технологій при підготовці бухгалтерських кадрів в закладах середньої професійної освіти : дис. канд. пед. наук : 13.00.08 / Демичева Наталія Вячеславовна – М., 2008. – 219 с.

38. Демура І. В. Формування професійної компетентності студентів економічних спеціальностей у процесі фахової підготовки : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Демура Ірина Володимирівна – К.: Ін-т вищ. освіти НАПН України, 2010. – 334 с.

39. Державні стандарти професійної освіти: теорія і методика: монографія / за ред. Н. Г. Ничкало. – Хмельницький: ТУП, 2002. – 334 с.

40. ДСПТО 4121.К74039-2006. Професія «Обліковець з реєстрації бухгалтерських даних».

41. ДСПТО 4121.ОК.74.12-2013. Професія «Обліковець з реєстрації бухгалтерських даних». - К.: Видання офіційне. МОН України. МПСП України. – 2013. – С.48. – 6 с.

42. Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників [Електронний ресурс] // М-во праці та соц. політики України (Мінпраці та соцполітики) від 28.12.2001. - 2004. – Режим доступу до ресурсу: <http://uazakon.com/document/spart20/inx20247.htm>.

43. Друзь І. М. Самостійна робота студентів як важливий чинник професійної підготовки майбутніх фахівців / І. М. Друзь // Пробл. інж.-пед. освіти : зб. наук. пр. / І. М. Друзь. – Х.: Укр. інж.-пед. акад., 2011. – С. 127–133.

44. Єльнікова Г. В. Адаптивне управління: сутність, характеристика, моніторингові системи: колективна монографія / [Г. В. Єльнікова, Т. А. Борова, О. М. Касьянова, Г. А. Полякова та ін.; за заг ред. Г. В. Єльнікової]. – Чернівці: Технодрук, 2009. – 572 с.

45. Єльнікова Г. В. Моніторинг якості професійно-технічної освіти / Г. В. Єльнікова // Система роботи ПТНЗ з формування професійно мобільного кваліфікованого робітника: матер. всеукр. наук.-практ. конф. (Кривий Ріг, 23–24 лист. 2011 р.) / – Кривий Ріг: Друкарня СПД Щербенок С. Г., 2011. – (Ін-т ПТО НАПН України, Криворізький міський методичний центр ПТО). – С. 5–7.

46. Єльнікова Г. В. Наукові основи адаптивного управління закладами та установами загальної середньої освіти : дис. ...докт. пед. наук : 13.00.01 / Єльнікова Галина Василівна – Луганськ, 2005. – 641 с.

47. Ельнікова Г. В. Формирование образовательного пространства средствами прогрессивных педагогических технологий / Г. В. Ельнікова // Проектирование образовательного пространства – современные ориентиры: тезисы докладом I ой межд. науч.-практ. конф. (г. Днепропетровск, 24 – 26 октября 2012 г.) / – Днепропетровск: ГУЗ «МВПУ ПИТ», 2012. – С. 79–81.

48. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; за гол ред. В. Г. Кременя – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.

49. Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2015. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.

50. Закон України «Про Національну програму інформатизації» [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1998, N 27-28, ст.181. – 1998. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/74/98-%D0%B2%D1%80>.

51. **Закон України** «Про освіту» [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР). – 2015. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>.
52. **Закон України** «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007 – 2015 роки» [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2007, № 12, ст.102. – 2007. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/537-16>.
53. **Закон України** «Про професійно-технічну освіту» [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2015. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/103/98-%D0%B2%D1%80>.
54. **Застосування** особистісно-розвивальних педагогічних технологій у підготовці майбутніх кваліфікованих робітників (методичні рекомендації для педагогічних працівників професійно-технічних навчальних закладів, працівників науково-навчально-методичних центрів (кабінетів) професійно-технічної освіти МОН України) / М. В. Артюшина, Я. Ю. Білоконь, І. Б. Дремова, О. Б. Кошук, І. А. Мося, Т. М. Пашенко, Г. М. Романова; за ред.. Г. М. Романової. – К.: Ін-т проф.-тех. освіти НАПН України, 2014.-132 с.
55. **Зеер Э.** Компетентностный подход к модернизации профессионального образования / Э. Зеер, Э. Симанюк. // Высшее образование в России. – 2005. – №4. – С. 24–28.
56. **Зеер Э. Ф.** Психология личностно ориентированного профессионального образования: монография / Эвальд Фридрихович Зеер. – Екатеринбург: Урал. гос. проф. пед. унт, 2000-258 с.
57. **Зінковський Ю. Ф.** Моніторинг якості професійної освіти / Ю. Ф. Зінковський // Розвиток педагогічної і психологічної наук в Україні 1992-2002: зб. наук. праць до 10-річчя АПН України / Ю. Ф. Зінковський. – Харків: ОВС, 2002. – (Ч. 2). – С. 200–216.
58. **Зимняя И. А.** Ключевые компетентности как результативная целевая основа компетентностного подхода в образовании / И. А. Зимняя. – М.: Ис.-ский центр проблем качества подготовки спец-ов. - 2004. – 38 с.
59. **Зимняя И. А.** Ключевые компетентности – новая парадигма результата образования / Зимняя И. А. // Высшее образование. – 2003. – № 5. – С. 34-42.
60. **Зязюн І. А.** Педагогіка добра: ідеали і реалії: Науково-методичний посібник. – К.: МАУП, 2000. – 312 с.
61. **Иванов Д. А.** Компетентностный подход в образовании. Проблемы, понятия, инструментарий: учебно-методическое пособие / Д. А. Иванов, К. Г. Митрофанов, О. В. Соколова // – М.: АПК и ПРО. – 2003. – 101 с.
62. **Иванова Н. В.** Формирование профессиональной компетентности студентов экономических специальностей учреждений среднего профессионального образования: дис.... канд. пед. наук: 13.00.08 / Надежда Владимировна Иванова. – М., 2005. – 253 с.
63. **Кавалеров В. А.** Випереджальний розвиток освіти як нова педагогічна парадигма [Електронний ресурс] / В. А. Кавалеров // Гуманітарний вісник ЗДІА.- № 49. - 2012. - С. 226-231. - Режим доступу до ресурсу: www.zgia.zp.ua/gazeta/VISNIK_49_226.pdf.
64. **Кадемія М. Ю.** Формування професійних знань учнів профтехучилищ засобами мережних комунікацій: автореф. дис. ...на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.04 «теорія і методика професійної освіти» / Кадемія М. Ю. – К.: Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН, 2004. – 20 с.
65. **Карташова Л. А.** Електронний освітній ресурс як засіб підтримки навчання інформаційних технологій майбутніх філологів. Проблеми сучасного підручника (12). [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://lib.iitta.gov.ua/4165/>
66. **Карташова Л. А.** Формування у педагогічних працівників ПТНЗ готовності до використання інформаційних технологій [Електронний ресурс] / Л. А. Карташова, О. В. Діденко // Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. – Вип. 1. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Vnadps_2015_1_9.pdf.
67. **Кларин М. В.** Инновации в мировой педагогике: обучение на основе исследования, игры и дискуссии (Анализ зарубежного опыта) /М. В. Кларин. – Рига: НПП «Эксперимент».-1998. – 180 с.
68. **Клепко С. Ф.** Компетентизація освіти: обмеження і перспективи // Пост Методика: освіта і влада / С. Ф. Клепко // Полтава: УОН Полтавської ОДА, Полтавський обласний інститут післядипл. освіти ім. М. Ф. Остроградського. – 2005. – №1(59). – С. 9-18

69. **Ковбаса Ю. М.** Зміст і методика професійної підготовки старшокласників з бухгалтерського обліку в умовах міжшкільного навчально-виробничого комбінату: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02 / Ковбаса Юрій Миколайович – К.: Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова, 2005. – 219 с.
70. **Коджаспирова Г. М.** Культура професійного самообразовання педагога / Г. М. Коджаспирова – М.: Педагогика, 1994. – 545 с.
71. **Коджаспирова Г. М.** Педагогический словарь. / Г. М. Коджаспирова, А. Ю. Коджаспирова – М.: Издат. центр «Академия», 2005. – 176 с.
72. **Коваленко Е. Э.** Методика професійного обучения: учебник для инженеров-педагогов, преподавателей спецдисциплин системы професійно-технического и высшего образования / Е. Э. Коваленко. – Харьков: Штрих, 2003. – 480 с.
73. **Коваленко О. Е.** Методологічні засади технології навчання: теоретико-методичний та практичний аспект викладання дисциплін електроенергетичного циклу / О. Е. Коваленко. – Харків: Основа, 1996. – 184 с.
74. **Коваленко О. Е.** Теоретичні засади професійної педагогічної підготовки майбутніх інженерів-педагогів в контексті приєднання України до Болонського процесу / О. Е. Коваленко, Н. О. Брюханова, О. О. Мельниченко. – Харків: УПА, 2007. – 162 с. – (монографія)
75. **Концепція** Державної цільової програми розвитку професійно-технічної освіти на 2011–2015 роки
76. **Концепція** економічного розвитку України на 2008-2015 рр. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://www.experts.in.ua/baza/doc/download/ua_economics_ua.pdf
77. **Концепція** розвитку професійної освіти і навчання в Україні (2010–2020 рр.) / Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України – [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.mon.gov.ua/main.php?query=education/prof-tech>
78. **Концепція** розвитку професійно-технічної (професійної) освіти в Україні // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2004. – № 4. – С. 7–14.
79. **Косирев В. П.** Система непрерывной методической подготовки педагогов профессионального обучения: автореф. дис. ... д-ра пед. наук / В. П. Косирев // – М.: 2007-48 с.
80. **Костриця Н. М.** Система культурологічної підготовки майбутніх фахівців аграрної галузі: монографія / Н. М. Костриця. – Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2012. – 400 с.
81. **Кремень В. Г.** Система освіти в Україні: сучасні тенденції і перспективи // Професійна освіта: педагогіка і психологія / За ред. Т. Левовицького, І. Зязюна, І. Вільш, Н. Ничкало. – Вид. II. – Київ; Ченстохова: ВІПОЛ, 2000. – С. 11–30.
82. **Кузьмина Н. В.** Профессионализм личности преподавателя и мастера производственного обучения / Н. В. Кузьмина. – М.: Высш. шк., 1990. – 119 с.
83. **Культурология:** учебник для вузов / Б. А. Эренгросс, Р. Г. Апресян, Е. А. Ботвинник и др.; Под. ред. Б. А. Эренгросс. – М.: Издательство «Оникс», 2007. - С.316
84. **Купряшина Л. А.** Обеспечение рационального сочетания традиционных и компьютерно ориентированных подходов в профессиональной подготовке студентов экономических специальностей (на примере курса математики) / - Пенза. – 2011.- [Електронний ресурс] - Режим доступу до ресурсу: <http://www.referun.com/n/obespechenie-ratsionalnogo-sochetaniya-traditsionnyhi-kompyuterno-orientirovannyhmetodicheskikhpodhodov-v-professionaln>
85. **Левочко М. Т.** Професійна підготовка молодших спеціалістів з бухгалтерського обліку у вищих навчальних закладах I – II рівнів акредитації: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.04 "теорія і методика професійної освіти" / Левочко Марія Теодозівна – Київ: Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АП, 2003. – 20 с.
86. **Лернер И. Я.** Дидактические основы методов обучения / И. Я Лернер. – М.: Педагогика, 1981. – 186 с.
87. **Лернер И. Я.** Методы обучения // Дидактика средней школы: Некоторые проблемы соврем. дидактики. Учеб. пособие / Под ред. М. Н. Скаткина. – 2-е изд., перераб. и доп. / И. Я. Лернер // – М.: Просвещение, 1982. – С. 181-215.
88. **Ликова В. А.** Терапевтичний супровід реалізації компетентнісного підходу в освіті // Інформаційні технології і засоби навчання. - 2009. № 6 (14). / В. А. Ликова // [Електронний

ресурс] — Режим доступу до журналу: <http://www.ime.edu.ua.net/em.html>

89. Литвин А. В. Відбір і конструювання змісту спеціальних дисциплін у професійно-технічних навчальних закладах // Педагогіка і психологія професійної освіти. — 2001. — № 3-С. 88–99.

90. Литвин А. В. Методологічні засади поняття «педагогічні умови» [Текст] : на допомогу здобувачам наукового ступеня / А. В. Литвин. — Львів : СПОЛОМ, 2014. — 76 с.

91. Лозовецька В. Т. Методологічні підходи до формування кар'єри майбутніх фахівців / Валентина Лозовецька // Науковий вісник Інституту професійно-технічної освіти НАПН України. Професійна педагогіка: зб. наук.праць: / Інст-т проф.-тех. освіти НАПН України; [ред. кол.: В. О. Радкевич (голова) та ін.]. — К.: «НВП Поліграфсервіс», 2014. — № 8 С. 21–28.

92. Лозовецька В. Т. Професійне становлення особистості в сучасних умовах праці / В. Т. Лозовецька // Науковий вісник ПТО НАПН України. Професійна педагогіка: зб. наук.праць. — 2013. — № 5. — С. 20-23.

93. Луговий В. І. Європейська концепція компетентнісного підходу у вищій школі та проблеми її реалізації в Україні /В. І. Луговий// Реалізація європейського досвіду компетентнісного підходу у вищій школі України: матеріали методологічного семінару. — К.: Педагогічна думка, 2009. — С. 5-17.]

94. Лузан П. Г. Теорія і методика визначення складності навчальних завдань // П. Г. Лузан, І. А. Мося' Нові технології навчання. Науково-методичний збірник. / Інститут інноваційних технологій і змісту освіти МОН України. — К.: 2012. — Вип. 72. — С. 142-151.

95. Майсак О. С. SWOT-аналіз: об'єкт, фактори, стратегії. Проблема пошуку зв'язей между факторами // Прикаспийский журнал: управление и высокие технологии / О. С. Майсак // — 2013. — № 1 (21). — С. 151—157.

96. Маркова А. К. Психология профессионализма. / А. К. Маркова // — М.: Межд. Гуманитарный фонд «Знание». — 1996. — 308 с.

97. Масленнікова К. С. Критерії та рівні сформованості професійної компетентності майбутніх економістів / К. С. Масленнікова. // Вісн. Нац. академії Держ. прикорд. служби України. — 2009. — №2. — С. 94–100.

98. Методичні основи створення підручника нового покоління для ПТНЗ: методичні рекомендації / А. Г. Гуралюк, Л. А. Карташова, О. В. Діденко, Г. В. Єльнікова, В. Т. Лозовецька, П. Г. Лузан, В. В. Юрженко, Л. С. Гуменна, М. Л. Ростока та ін.; / за наук. ред. Л. А. Карташової // Київ: ТОВ "НВП Поліграфсервіс". Інститут ПТО НАПН України.-2014. 80 с.

99. Мацейко О. В. Педагогічні умови використання електронних навчально-методичних комплексів у професійній підготовці кваліфікованих робітників: дис. ... к-та пед. наук: 13.00.04 / Ольга Володимирівна Мацейко; Ін-т ПТО НАПН України. — Київ, 2015. — 242 с.

100. Мося' І. А. Розвиток здатностей до самоосвітньої діяльності учнів професійно-технічних навчальних закладів: методичні рекомендації / І. А. Мося'. — К.: Ін-т ПТО НАПН України. - 2012. — 46 с.

101. Мося' І. А. Формування самоосвітньої компетентності майбутніх кваліфікованих робітників: монографія. / І. А. Мося'. — К.: Ін-т ПТО НАПН України. 2013. — 311 с.

102. Мося' І. А. Формування самоосвітньої компетентності майбутніх кваліфікованих робітників у процесі загальноосвітньої підготовки: дис. ... к-та пед. наук: 13.00.04 / Ірина Анатоліївна Мося'; Ін-т ПТО НАПН України. — Київ, 2014. — 283 с.

103. Національна доктрина розвитку освіти України в ХХІ столітті // Педагогіка і психологія професійної освіти. — 2002. — № 1. — С. 9–22.

104. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року [Електронний ресурс] // Офіційне Інтернет-представництво Президента України. Указ Президента України № 344/2013. — 2013. — Режим доступу до ресурсу: http://www.meduniv.lviv.ua/files/info/nats_strategia.pdf.

105. Науково-методичні засади професійної підготовки кваліфікованих робітників в умовах євроінтеграції: колективна монографія / Л. Нестерова, П. Лузан, В. Манько, та інші; за заг. ред. Л. Нестерової. — К.: Педагогічна думка, 2012. — 160 с.

106. Національна рамка кваліфікацій. Додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу до ресурсу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF>

107. Ничкало Н. Г. Професійний розвиток особистості: концептуальні засади і перспективи досліджень // Педагогіка і психологія : науковий вісник НАПН України. – 2015. – № 1 (86). – С. 5–13.

108. Овчарук О. В. Компетентності як ключ до оновлення змісту освіти / О. В. Овчарук. // Журнал "Директор школи. Україна". Видавництво "Плеяди" – 2005. – №3. – С. 4–33.

109. Омельченко Г. Організаційно-педагогічні умови взаємодії майстра виробничого навчання і викладача спеціальних дисциплін у професійному навчанні кваліфікованих робітників швейного профілю: дис. ... к-та пед. наук: 13.00.04 / Галина Омельченко. - Інститут ПТО НАПН України. – Київ, 2013

110. Орлов В. Ф. Концептуальні засади формування в учнів ПТНЗ уявлень про професійний успіх / Валерій Орлов // Підготовка учнів ПТНЗ до планування й реалізації професійної кар'єри: теорія і практика : монографія / [С. В Алексеева., Д. О. Закатнов., В. Ф. Орлов та ін.]; за наук. ред. Д. О. Закатнова. – К.: ТОВ «НВП Поліграфсервіс», 2014. – С. 34-63.

111. Пархоменко В. О. Компетентісний підхід як чинник модернізації змісту підготовки економістів. Вісник Житомирського державного університету ім. Івана Франка / В. О. Пархоменко // - Житомир: ЖДУ ім. І. Франка. - Вип. 50. - 2010. - С. 194-199.

112. Педагогіка: велика сучасна енциклопедія. Довідкове видання / укл. Є. С. Рапацевіч // - Мн.: Сучасне слово. - 2005. - 720 с

113. Перелік напрямів підготовки фахівців з вищою освітою за професійним спрямуванням, спеціальностей різних кваліфікаційних рівнів та робітничих професій. Постанова Кабінету Міністрів України 18 травня 1994 року. — К.: Міленіум. – 2001 — 470 с

113. Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності. - [Електронний ресурс].- Режим доступу до ресурсу: <http://www.mon.gov.ua>

114. Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності [у редакції наказу Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України 30.11.2012 № 1352]. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z2111-12>

115. Пометун О. та ін.. Навчаємо по-іншому: посібник для викладачів ПТУ. –/ О. І. Пометун та ін. // - Умань-Київ: Геопринт.- 2008. – 87 с. - С. 94

116. Про введення в дію «Положення про освітньо-кваліфікаційні рівні (ступеневу професійну освіту)» та про нормативне і навчально-методичне забезпечення підготовки фахівців з вищою освітою: наказ МО України № 86 від 4.03.98 // Інформаційний збірник Міністерства освіти України. – 1998. – № 10. – С. 3–14.

117. Професійно-технічна освіта України у 1991-2011 роках (перелік головних подій розвитку, проблемні питання, інформаційно-аналітичні, статистичні матеріали) [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. Комітет з питань науки і освіти. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: http://kno.rada.gov.ua/komosviti/control/uk/publish/article?art_id=51092&cat_id=4473

118. Пуховська Л. П. Соціально-економічний контекст розвитку кваліфікацій і професійних стандартів у країнах ЄС: колективна монографія // Професійні стандарти і кваліфікації у країнах з високорозвинутою економікою / Л. П. Пуховська, А. О. Ворначев, С. В. Мельник, Ю. І. Кравець; за наук. ред. Л. П. Пуховської. – К.: «НВП Поліграфсервіс»-2014. – С. 29–49.

119. Пуховська Л. П. Європейський досвід запровадження національних рамок кваліфікацій / Людмила Пуховська // Науковий вісник Інституту професійно-технічної освіти НАПН України. Професійна педагогіка: зб. наук.праць / Ін-т проф.-тех. освіти НАПН України; [редкол.: В. О. Радкевич (голова) та ін.]. – К.: «НВП Поліграфсервіс». - 2014. Вип. 8 – С. 114–121.

120. Пуховська Л. П. Стандарти педагогічної освіти: наукова дискусія західних вчених / Л. П. Пуховська // Таврійський вісник освіти: науково-методичний журнал, 2013. - № 4.-С.10-18.

121. Профессиональная педагогика / Под ред. С. Я. Батышева. – М.: Ассоциация «Профессиональное образование», 1999. – 904 с.

122. Професійні стандарти: теорія і практика розроблення / авт. кол: Л. І. Короткова, Л. Б. Лук'янова, Г. І. Лук'яненко та ін. – К.: Педагогічна думка, 2011. – 220 с.

- 123. Равен Дж.** Компетентность в современном обществе: выявление, развитие и реализация / Дж. Равен; пер. с англ. – М.: Когито-центр. – 2002. 396 с.
- 124. Радкевич В. О.** Компетентнісний підхід до розроблення державних стандартів професійно-технічної освіти / Валентина Олександрівна Радкевич. // Проф.-техн. освіта. – 2012. – №3. – С. 8–10.
- 125. Радкевич В. О.** Інноваційна спрямованість змісту і технологій професійної освіти / Валентина Олександрівна Радкевич. // Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: тези доп. зв. наук.-практ. конф., 22-23 квітня 2009 р.; за заг. ред. В. О. Радкевич; Ін-т професійно-технічної освіти АПН України. – 2009. – С. 7–10.
- 126. Роберт И. В.** Современные информационные и коммуникационные технологии в системе среднего профессионального образования: методические рекомендации / И. В. Роберт // - М.: Науч.-метод. центр ср. проф. образования МОиП РФ. - 1999. - 144 с.
- 127. Розвиток** системи обліку, аналізу та аудиту: теорія, методологія, організація: [тези доповідей учасників III Всеукр. студентської наук. конф., присвяченої пам'яті д.е.н., професора О. С. Бородкіна], м. Київ, 26 березня 2015 року / Національна академія статистики, обліку та аудиту. – К.: ТОВ «Інтердрук». – 2015. -272 с.
- 128. Розвиток** системи обліку, аналізу та аудиту в Україні: теорія, методологія, організація [тези доповідей учасників III Всеукр. наук. конф., присвяченої пам'яті д.е.н., професора О. С. Бородкіна], м. Київ, 27 березня 2015 року. – К.: Національна академія статистики, обліку та аудиту. – 2015. 272 с.
- 129. Романова Г. М.** Методичні засади застосування інноваційних технологій навчання у підготовці кваліфікованих робітників / Ганна Романова // Теорія і практика впровадження інноваційних технологій навчання у професійну підготовку кваліфікованих робітників: колективна монографія / [Г. М. Романова, П. Г. Лузан, В. М. Манько, Л. В. Нестерова та ін.] – К.: ТОВ НВП Поліграфсервіс», 2014. – С. 72–95.
- 130. Романова Г. М.** Розвиток готовності педагогічних працівників професійно-технічних навчальних закладів до запровадження особистісно-розвивальних технологій навчання / Ганна Миколаївна Романова // Науковий вісник Інституту професійно-технічної освіти НАПН України; [редкол.: В. О. Радкевич (голова) та ін.] / – К.: «НВП Поліграфсервіс», 2014. – (Інст-т проф.-тех. освіти НАПН України). – (Професійна педагогіка: зб. наук. праць; вип. 8). – С. 105–113.
- 131. Романова Г. М.** Стан та перспективи запровадження особистісно-розвивальних педагогічних технологій у професійно-технічній освіті / Ганна Миколаївна Романова // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: зб. наук. праць / – Київ-Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2014. – С. 170–176.
- 132. Ростока М. Л.** Альтернативний погляд на проблему створення підручника нового покоління для профтехосвіти. V Міжнародні наукові читання, присвячені пам'яті академіка Сергія Яковича Батишева / матеріали V міжнар. наук. конф.: у 2-х т. –Т.1: Методологічні питання неперервної професійної освіти в умовах інформаційного суспільства / за ред. Н. Г. Ничкало, В. Д. Будака, М. Б. Яковлевої. / М. Л. Ростока // Миколаїв: ННУ ім. Сухомлинського. – 2011. – С.334-344
- 133. Ростока М. Л.** Аналіз практичного стану формування професійної компетентності майбутніх обліковців з реєстрації бухгалтерських даних / Вісник Луганського національного університету ім. Тараса Шевченка (педагогічні науки). – Вип. 21 (256): наук. видання / М. Л. Ростока // Луганськ: В-во ЛНУ ім. Тараса Шевченка. – 2013. – С. 102-108
- 134 Ростока М. Л.** Базис моделі формування професійної компетентності майбутніх обліковців з реєстрації бухгалтерських даних [International scientific-practical conference of teachers and psychologists of future» (Prague (Czech Republic), 8 may 2015). / М. Л. Ростока // – Prague: «Science». – 2015 – Вип. 2.– С. 270-275.
- 135. Ростока М. Л.** Інформаційно-бібліотечне забезпечення формування професійної компетентності майбутніх обліковців з реєстрації бухгалтерських даних: зб. матер. першої всеукр. учнівської наук.практ. конф. – Ч. I / укл. М. Л. Ростока; редкол.: М. Л. Ростока, М. Д. Карп'юк, Т. Д. Дімитрієва, В. В. Сушко; учні - А. Бабенчук, К. Піскунова, Н. Галушко // – К.: 2013. - 102 с.
- 136. Ростока М. Л.** Інформаційно-бібліотечне забезпечення формування професійної

компетентності майбутніх обліковців з реєстрації бухгалтерських даних // Взаємодія ПТНЗ області з науково-дослідними та вищими навчальними закладами – запорука покращення якості підготовки робітничих кадрів: зб. статей всеукр. конф. (15 березня 2013 року, м. Дніпропетровськ) / М. Л. Ростока. - Дніпропетровськ: Ін-т ПТО НАПН України: ДНЗ «МВПУ ПІТ». – 2013. – С. 72

137. Ростока М. Л. Информационные системы и технологии в учете (педагогические условия формирования профессиональной компетентности будущих учетчиков по регистрации бухгалтерских данных в системе ПТО). [Інформаційні технології в наукових дослідженнях і навчальному процесі: матер/ VIII Міжнар наук.практ. конф. (м. Луганськ, 2013 р.)] / М. Л. Ростока // Луганськ: В-во ЛНУ ім. Тараса Шевченка. – 2012. - С. 102-104

138. Ростока М. Л. Інформаційне навчальне середовище профтехосвіти. [Сучасні інформаційні технології інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми / редкол.: І. А. Зязюн (голова) та ін.] / М. Л. Ростока // – Київ-Винниця: ТОВ фірма «Планер». – 2012. – Вип. 30. - С. 233-238.

139. Ростока М. Л. Компетентностный підхід: провідна роль педагога у формуванні професійної компетентності майбутніх ОРБД. Мат. Другої всеукр. наук.-практ. конф. «Соціальне партнерство як інструмент оновлення змісту ПТО» (м. Кривий Ріг, 11-12 квітня 2013 р.) за заг. ред.. Л. Л. Сушенцевої; Інститут ПТО НАПН України / М. Л. Ростока // – Кривий Ріг: вид. Р. А. Козлов, 2013. – 195 с.

140. Ростока М. Л. Комплексна контрольна робота з дисципліни «Бухгалтерський облік». Професійна підготовка молодших спеціалістів зі спеціальності 5.03050901 Бухгалтерський облік (кваліфікація - бухгалтер): методичні рекомендації / М. Л. Ростока // – К.: Ін-т ПТО НАПН України.- 2012. - 35 с.

141. Ростока М. Л. Компьютеризация обучения одно из условий эффективной подготовки профессионально мобильного квалифицированного работника бухгалтерского профиля / Марина Ростока // [Система роботи ПТНЗ з формування професійно мобільного кваліфікованого робітника: матер. всеукр. наук.практ. конф. (Кривий Ріг, 23-24 лист. 2011 р.)] / Ін-т ПТО НАПН України, Криворізький міський методичний центр ПТО. - Кривий Ріг: Друкарня СПД Щербенок С. Г. - 2011. — С. 108–110.

142. Ростока М. Л. Місце інформаційно-комунікаційних засобів у формуванні професійної мобільності суб'єктів навчально-виробничого процесу. [Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання / матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (29 березня 2012 р., м. Київ)] / М. Л. Ростока // - К.: Ін-т ПТО НАПН України. - 2012.-С. 145-148

143. Ростока М. Л. Особливості формування професійної компетентності майбутніх обліковців з реєстрації бухгалтерських даних умовах інформатизації профтехосвіти / Вісник Луганського національного університету ім. Тараса Шевченка (педагогічні науки) / М. Л. Ростока // - Луганськ: ЛНУ ім. Т. Шевченка. – 2012. – № 21 (256) - С. 123

144. Ростока М. Л. Організаційні форми навчання обліковців з реєстрації бухгалтерських даних як компонент педагогічної технології. Нові технології навчання: наук.-метод. збірник МОН України, Інст. інновац. пехнологій і змісту освіти. – Вип. 84. / М. Л. Ростока // – К.: МОН України, Агроосвіта – 2015. – С. 45-48

145. Ростока М. Л. Організація професійного навчання майбутніх обліковців з реєстрації бухгалтерських даних / Марина Львівна Ростока // Дунайські наукові читання: європейський вимір і регіональний контекст [Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, присвяченій 75-річчю Ізмаїльського державного гуманітарного університету, 15-17 жовтня, м. Ізмаїл] / – Ізмаїл: ТОВ РВА «СМІЛ», 2015. – (Ізмаїльський державний гуманітарний університет). – (Історія. Економіка. Педагогіка; Т. 1). – С. 253–256

146. Ростока М. Л. Педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх обліковців з реєстрації бухгалтерських даних // Теорія і методика професійної освіти: електр. наук. вид-ня Ін-ту ПТО НАПН України (е-журнал). – Вип. 2 [2012]. / М. Л. Ростока // – [Електронний ресурс], Режим доступу до ресурсу: <http://tmpe.gb7.ru/docs/2/11rosrad.pdf>.

147. Ростока М. Л. Професійні та надпрофесійні компетенції майбутніх обліковців з реєстрації бухгалтерських даних [Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. (м. Київ, 28 березня

- 2013 р.) - Інститут професійно-технічної освіти НАПН України / За заг. ред. В. О. Радкевич, Г. В. Єльнікової / Марина Росток // - К.: Ін-т ПТО НАПН України. - Т.1 - 2013. - С. 243-246
- 148. Росток М. Л.** Самостійна підготовка учнів з дисципліни «Бухгалтерський облік». Професійна підготовка молодших спеціалістів зі спеціальності 5.03050901 – Бухгалтерський облік (кваліфікація – бухгалтер): методичні рекомендації / М. Л. Росток — К.: Вид-во Інституту професійно-технічної освіти НАПН України, 2012. — 52 с.
- 149. Росток М. Л.** Самостійна підготовка учнів як педагогічна умова формування професійної компетентності майбутніх обліковців з реєстрації бухгалтерських даних у ПТНЗ [Проектирование образовательного пространства – современные ориентиры: тезисы докладом I-ой межд. науч. практ. конф. (г. Днепропетровск, 24 – 26 октября 2012 г.)] / М. Л. Росток // - Днепропетровск: ГУЗ «МВПУ ПИТ». – 2012. – С.125 – 127
- 150. Росток М. Л.** Створення електронного підручника для ПТНЗ. / Росток Марина [Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: матеріали Всеукраїнської (звітної) наук.-практ.конф. за 2010 р. (м. Київ, 18-19 квітня 2011р.)] / Інститут професійно-технічної освіти НАПН України; за заг.ред. В. О. Радкевич / М. Л. Росток // – К.: Ін-т ПТО НАПН України, 2011. – С.263
- 151. Росток М. Л.** Теорія бухгалтерського обліку. Лабораторний практикум: навч. метод. посібник. - Ч. I / М. Л. Росток // – К.: Ін-т ПТО НАПН України. – 2013. - 28 с.
- 152. Росток М. Л.** Технології підручників та навчально-методичних комплексів у професійній підготовці майбутніх обліковців з реєстрації бухгалтерських даних [Четвертий український педагогічний конгрес: зб. наук. праць] / М. Л. Росток // - Львів: Сполом.-2014.-С. 251 – 257
- 153. Росток М. Л.** Технологічний підхід у формуванні професійної компетентності майбутніх обліковців з реєстрації бухгалтерських даних [Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: збірник наук. праць. Вип. 39] / М. Л. Росток // - Київ-Вінниця: ТОВ "Фірма «Планер», 2014. – С. 102 – 106
- 154. Росток М. Л.** Технології ситуативного моделювання у викладанні облікових дисциплін в закладах професійної освіти. [Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: матеріали всеукр. наук.-практ. конференції. Інституту професійно-технічної освіти НАПН України (м. Київ, 26 березня 2015 р.) Т. 1.] / За заг. ред. В. О. Радкевич, Г. В. Єльнікової / Марина Росток // - К.: Інститут ПТО НАПН України.2013. - С. 243-246. Електронні дані. – Режим доступу до ресурсу: http://ipto.kiev.ua/images/files/konferenziya/2015_1/Tezy/tezy_2015_t1.pdf.
- 155. Росток М. Л.** Забезпечення підручниками процесу підготовки майбутніх обліковців з реєстрації бухгалтерських даних у ПТНЗ. [Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: матеріали звітн. наук.-практ. конференції. Інституту професійно-технічної освіти НАПН України (м. Київ, 24-25 березня 2014 р.) Т. 2.] / За заг. ред. В. О. Радкевич / Марина Росток // – К.: Ін-т ПТО НАПН України. – 2014. – С.110-112
- 156. Росток М. Л.** Конкурси професійної майстерності к передумова кар'єрного зростання професійно компетентного, мобільного майбутнього фахівця [Формування професійно мобільного фахівця: європейський вимір: матеріали III всеукр. наук. – практ. Конф. (Кривий Ріг, 23-24 травня 2015) / МОН України, Криворізький педагог. Інстит. ДВНЗ «Криворізький нац. університет», Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України, Інженерно-педагогічний інститут НПУ ім. М. П. Драгоманова / за заг. ред. Л. Л. Сушенцевої] - / М. Л. Росток // - Кривий Ріг: Друкарня С. Щербенка. – 2015. – с. 82-83.
- 157. Росток М. Л.** Критерії, показники та рівні сформованості професійної компетентності майбутніх обліковців з реєстрації бухгалтерських даних. Науковий вісник Ужгородського національного університету: серія «Педагогіка. Соціальна робота». – Вип. 37. / М. Л. Росток // – Ужгород: УжНУ «Говерла». – 2015. – с. 155-158
- 158. Росток М. Л.** Моніторинг та прогнозування професійної підготовки майбутніх обліковців з реєстрації бухгалтерських даних. Нова педагогічна думка: науково-методичний журнал Рівненського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти. – / М. Л. Росток // - Рівне: ТзОВ «Гедеон-Прінт». – 2014. – Вип. 3 (79). - С. 193 – 197
- 159. Росток М. Л.** Навчальна інформаційна система бухгалтерського обліку як умова формування професійної компетентності майбутніх обліковців з реєстрації бухгалтерських

даних [Сучасні технології навчання у професійній підготовці майбутніх фахівців: матер. всеукр. наук.-практ. конф., 9-10 жовтня 2013 р., м. Львів] – / М. Л. Ростока // . Львів: СПОЛОМ. – 2013. – 410 с. – С. 118 – 120

160. Ростока М. Л. Підручникотворення у профтехосвіті. Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи: зб. наук. пр. / редкол. Л. Б. Лук'янова (голова) та ін.]; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України. / М. Л. Ростока // – К.: Луганськ: Вид-во «НОУЛІДЖ». – 2014. – Вип. 1 (8). – 283 с. – С. 40 – 51

161. Rostoka M. L. Experimental technique dashes pedagogical conditions of formation of professional competence of future accounting clerk registration of accounting data. Paradigmata poznání aradigmata poznání. Interdisciplinární v nterdisciplinární vědecký časopis. / М. Л. Ростока // - Zakladatelé akladatelé: Vědecko vydavatelské centrum ecko vydavatelské centrum «Sociosféra-CZ», s.r.o.Academia Rerum Civilium – cademia Rerum Civilium –Vysoká škola politických a spole ysoká škola politických a společenských v nských věd. – 2015. – №2 – С. 112-117

162. Ростока М. Л. Формування професійної компетентності майбутніх обліковців з реєстрації бухгалтерських даних як педагогічна проблема. Інформаційні технології в наукових дослідженнях і навчальному процесі: матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції (м. Луганськ, 14 – 16 листопада, 2012 року) / М. Л. Ростока // - Луганськ: В-во ЛНУ ім. Тараса Шевченка. – 2012. – С.102 – 104

163. Ростока М. Л. Формування професійної компетентності майбутніх обліковців з реєстрації бухгалтерських даних: науково-методичні рекомендації / М. Л. Ростока; за наук. ред. Г. В. Єльнікової. - К.: Ін-т ПТО НАПН України. - 2014. - 77 с.

164. Рубінштейн С. Л. Проблемы общей психологи / С. Л. Рубінштейн. – М.: Педагогика, 1973. – 424 с.

165. Селевко Г. К. Энциклопедия образовательных технологий: в 2 т. / Селевко Г. К. // М.: НИИ школьных технологий. – 2006. – 816 с.

166. Сисоева С. О. Педагогічні технології: проблеми, пошуки, перспективи впровадження // Педагогіка і психологія професійної освіти / С. О. Сисоева // – 2002.-№ 6. С. 15–26

167. Спірін О. М. Критерії і показники якості інформаційно-комунікаційних технологій навчання [Електронний ресурс] / О. М. Спірін // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2013. – № 1(33). – Електронні дані. – Режим доступу до ресурсу: <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/788/594>.

168. Сушенцева Л. Л. Теоретико-методичні засади формування професійної мобільності майбутніх кваліфікованих робітників у професійно-технічних навчальних закладах: дис. ...д-ра пед. наук: 13.00.04 / Лілія Леонідівна Сушенцева; Ін-т проф.-техн. освіти НАПН України. – К., 2012.– 469 с.

169. Тархан Л. З. Производственное обучение как фактор формирования профессиональной компетентности студентов / Ленуза Запаївна Тархан // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: [зб. наукових праць / редкол.: І. А. Зязюн (голова) та ін.] / Л. З. Тархан. – Київ-Вінниця: ООО «Планер», 2010. – С. 520–525.

170. Теловата М. Т. Професійний фахівець бухгалтер: сутність і значення цієї професії / Марія Теловата // Розвиток системи обліку, аналізу та аудиту : теорія, методологія, організація. Бухгалтерський облік, аналіз та аудит: проблеми теорії, методології, організації: зб. наук. праць. – К.: Бізнес Медіа Консалтинг, 2013. – Вип.1(7). – С. 269–274

171. Теловата М. Т. Концептуальна модель професійної компетентності майбутніх фахівців економічної галузі / Марія Теловата // Розвиток системи обліку, аналізу та аудиту: теорія, методологія, організація. Бухгалтерський облік, аналіз та аудит: проблеми теорії, методології, організації: зб. наук. праць. – К.: Бізнес Медіа Консалтинг, 2014. – Вип.1 (9).-С. 269–274.

172. Теорія і практика впровадження інноваційних технологій навчання у професійну підготовку кваліфікованих робітників: монографія / [П. Г. Лузан., В. М. Манько, Л. В. Нестерова, Г. М. Романова]; за заг. ред. Г. М. Романової. – К.: ТОВ «НВП Поліграфсервіс», 2014.-216 с.

173. Типова базисна структура навчальних планів підготовки кваліфікованих робітників

у професійно-технічних навчальних закладах. Затверджено Наказом Міністерства освіти і науки України від 13.10.2010 р. № 947. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1038.2570.0>

174. Тупчій А. Ф. Формування фахової компетентності майбутніх спеціалістів бухгалтерського обліку в процесі навчання: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Антонина Филімонівна Тупчій; Київський ун-т туризму, економіки і права. -К.: КУТЕП. - 2013.-319 с.

175. Уйсімбаєва Н. В. Формування професійної компетентності майбутніх економістів в процесі науково-дослідної роботи у вищих навчальних закладах I-II рівня акредитації: дис... канд. пед. наук: 13.00.04 / Наталія Василівна Уйсімбаєва; Кіровоградський державний педагогічний університет ім. Володимира Винниченка. - Кіровоград: КДПУ ім. В. Винниченка. - 2006. – 183 с.

176. Федоришин Б. О. Проблема особистості і її професійних здібностей в психології професійної орієнтації // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: Зб. наук. пр. / Редкол.: І. А. Зязюн (голова) та ін. – Київ; Вінниця: ДОВ Вінниця, 2004. – Вип. 4. – С. 112–117.

177. Хамайдюк Ольга. Умови та особливості проходження виробничого навчання та виробничої практики. Журнал «Довідник Кадровика». - №1, 2009. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.kadrovik.ua/content/umovi-ta-osoblivost-prokhodzhennya-virobnichogo-navchannya-ta-virobnicho-praktiki>

178. Хуторской А. В. Ключевые компетенции как компонент личностно-ориентированной парадигмы образования / А. В. Хуторской. // М.: Народное образование. – 2003.-№2.-С. 58-64.

179. Царькова Е. А. Проектирование содержания подготовки квалифицированных рабочих на основе компетентностного подхода: автореф. дис. ... канд. пед. наук. – Москва, 2007. – 21 с.

180. Чайка В. М. Основы дидактики. Тексты лекцій і завдання для самоконтролю: навч. посібник / В. М. Чайка. – Тернопіль: Астон, 2002. – 244 с.

181. Чернова Т. Ю. Розвиток професійної компетентності заступника директора з навчально-виробничої роботи у професійно-технічному навчальному закладі: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Т. Ю. Чернова; Інститут ПТО НАПН України. – К.: 2013.

182. Чижевська Л. В. Методика викладання облікових дисциплін: навч. посібник / За ред. проф. Ф. Ф. Бутинця. – Житомир: ПП «Рута», 2003. – 504 с.

183. Шендерук О. Б. Технології ситуативного моделювання. Симуляції або імітаційні ігри / О. Б. Шендерук, В. А. Пермінова // – [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://www.rusnauka.com/26_SSN_2010/Philologia/71388.doc.htm.

184 Ягупов В. В. Методологічні основи розуміння та обґрунтування понять «компетентність» і «компетенція» / Василь Васильович Ягупов. // Нові технології навчання : [зб. наук. пр.: в 2 ч. / гол. ред. Гребельник О. П.]. — Київ — Вінниця. — 2011. — № 69.-Ч. 1.-С. 23–29

185. Ягупов В. В. Модульно-компетентнісний підхід до професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників будівельної та машинобудівної галузей / В. В. Ягупов // Науковий вісник Інституту професійно-технічної освіти НАПН України / – Київ: «НВП Поліграфсервіс», 2014. – (Інст-т проф.-тех. освіти НАПН України ; [ред. кол. : В. О. Радкевич (голова) та ін.]). – (Професійна педагогіка : зб. наук. праць; вип. 7). – С. 19–27.

186. Haase K. Kompetenz — Begriffe, Ansätze, Instrumente in der internationalen Diskussion / Klaudia Haase. — Literaturangaben. In: Kompetenzorientierung in der beruflichen Bildung. — Bielefeld. - 2011. - S. 51–65.

187. Trost G. Vom Vermessen des Menschen: Das Modethema Kompetenz und seine Bedeutung fuer die Praxis / Guenter Trost. In: Wirtschaft und Beruf: W & B.-64, H. 5/6,-2012.-S. 4–6.

Науково-методичне видання

Марина Львівна Ростока

**Формування професійної компетентності майбутніх
обліковців з реєстрації бухгалтерських даних**

Науково-методичні рекомендації

За науковою редакцією доктора педагогічних наук, професора Г. В.Єльникової

Верстка, дизайн, корекція: авторська

Підписано до друку 23.06.2014.
Формат 60х84 1/16. Папір офсетний. Друк офсетний.
Ум. друк. арк. — Обл.-вид. арк. — 3,5
Тираж — 300 пр.